

فهرست عناوین و سرفصل‌های رشته کلام اسلامی

نیمسال اول ۹۳-۹۲

فقه ۱

شناسه درس: ۳۰۴۱۳۰۱

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مباحث مهم فقه و آشنایی با روشهای استدلال فقهی و فلسفه احکام
سرفصل:

اجاره ، ضمان ، مضاربه ، قرض ، ودیعه ، وقف

متن:

دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی» تألیف باقر ایروانی

محدوده:

مباحث مذکور در سرفصل از متن تعیینی

ارزشیابی:

۱۷ نمره به امتحان پایانی و ۳ نمره به فعالیت‌های کلاسی اختصاص دارد.

امتحان میانی این درس از ۲۰ برگزار می شود.

منابع:

۱. مسالک شهید ثانی
۲. شرح لمعه شهید ثانی
۳. شرایع الاسلام محقق حلی
۴. فقه الامام الصادق محمد جواد مغنیه

فقه ۳

شناسه درس: ۳۰۴۱۳۰۳

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مباحث مهم فقه و آشنایی با روشهای استدلال فقهی و فلسفه احکام
سرفصل:

لقطه ، اطعمه و اشربه ، ارث

متن:

دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی « تألیف باقر ایروانی

محدوده

مباحث مذکور در سرفصل از متن تعیینی

ارزشیابی:

۱۷نمره به امتحان پایانی و ۳ نمره به فعالیت‌های کلاسی اختصاص دارد.

امتحان میانی این درس از ۲۰ برگزار می شود.

منابع:

۱. مسالک شهید ثانی
۲. شرح لمعه شهید ثانی
۳. شرایع الاسلام محقق حلی
۴. فقه الامام الصادق محمد جواد مغنیه

اصول ۱

شناسه درس: ۳۰۴۱۴۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت مباحث اصولی مهم و مورد نیاز رشته کلام اسلامی

سرفصل:

ملازمات عقلی:

اقسام دلیل عقلی، مستقلات عقلیه، مقدمه واجب (از مباحث غیر مستقلات عقلیه)

متن:

«اصول الفقه» مرحوم مظفر

محدوده:

از اول المقصد الثانی (الملازمات العقلیه) تا ابتدای المساله الثالثه (مساله الضد) به استثنای مبحث اجزاء

ارزشیابی:

۴نمره به امتحان پایانی، ۲نمره به فعالیت‌های کلاسی و ۴نمره به امتحان شفاهی اختصاص دارد

منابع:

۱- کفایه آخوند خراسانی (ره)

۲- حلقه ثالثه شهید صدر

۳- رسائل شیخ انصاری (ر)

اصول ۳

شناسه درس: ۳۰۴۱۴۰۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت مباحث اصولی مهم و مورد نیاز رشته کلام اسلامی

سرفصل:

مباحث حجّت

۱- مباحث مقدماتی	۲- قرآن کریم و نسخ آن
۱-۱- موضوع این بحث	۳- سنت
۲-۱- معنای حجّت	۱-۳- فعل معصوم
۳-۱- مدلول کلمه اماره و ظن معتبر	۲-۳- تقریر معصوم
۴-۱- ظن نوعی	۳-۳- خبر متواتر
۵-۱- اماره و اصل عملی	۴-۳- خبر واحد
۶-۱- معیار حجیت اماره	۴-۴- دلیل عقلی
۷-۱- ذاتی بودن حجیت علم	
۸-۱- جایگاه حجیت اماره	
۹-۱- ظن خاص و ظن مطلق	

متن:

«اصول الفقه» مرحوم مظفر

محدوده:

از اول «المقصد الثالث: مباحث الحجّة» تا اول «الباب الخامس: حجیة الظواهر» (به استثناء: مباحث مقدمات دلیل انسداد تا ابتدای کتاب العزیر ۲. مبحث دلیل حجیت خبر الواحد من الاجماع ۳. بحث الباب الثالث الاجماع) (ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت‌های کلاسی و ۴ نمره به امتحان شفاهی اختصاص دارد)

منابع:

- ۱- کفایه آخوند خراسانی (ره)
- ۲- حلقه ثلثه شهید صدر
- ۳- رسائل شیخ انصاری (ره)

تجزیه و ترکیب

شناسه درس : ۳۰۴۱۱۰۱

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری - عملی

پیشنیاز: ندارد

هدف : تقویت توان تشخیص و بکارگیری قواعد صرف و نحو

سرفصل:

۱. اهمیت تجزیه و ترکیب
۲. مفهوم شناسی تجزیه و بیان عناصر موثر در تجزیه فعل ، اسم معرب ، اسم مبنی و حرف
۳. مفهوم شناسی ترکیب و بیان عناصر موثر در ترکیب کلمه و جمله
۴. اقسام ترکیب (موضوعی و غیر موضوعی ، جدولی و غیر جدولی (تشریحی)، یک وجهی و چند وجهی)

روش ارائه درس:

ابتدا استاد در سه یا چهار جلسه چهار بند فوق را یادآوری می‌کند بعد برای هر جلسه متنی را مشخص می‌کند و از همه طلاب می‌خواهد که آن متن را تجزیه ، ترکیب و ترجمه نمایند و در کلاس از آنها سؤال می‌کند و کار عملی آنها را ارزیابی می‌کند.

ارزشیابی:

۵ نمره به فعالیت کلاسی و ۵ نمره به تحقیق (تجزیه و ترکیب چند وجهی از یک حزب قرآن) و ۱۰ نمره دیگر به امتحان آخر نیمسال اختصاص پیدا می‌کند..
متن از قرآن کریم یا نهج البلاغه با عبارتهای مشکل انتخاب می‌شود و امتحان آخر نیمسال می‌تواند از متنی غیر از متن داده شده ولی در سطح آن باشد

منابع:

۱- الجدول فی اعراب القرآن	محمود صافی
۲- اعراب القرآن الکریم و بیانہ	محبی الدین درویش
۳- اعراب القرآن المنسوب الی الزجاج	تحقیق: ابراهیم ابیاری
۴- تفسیر کشاف	محمود زمخشری
۵- تفسیر جوامع الجامع	مرحوم

تفسیر قرآن ۱

شناسه درس : ۳۰۴۱۲۰۳

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: تبیین و تفسیر آیاتی از قرآن کریم به روش تربیتی

سرفصل:

حداقل ۴۵ صفحه وزیری از میان مباحث متن عربی تفسیر مجمع‌البیان خوانده می‌شود. طلاب در کنار این متن به تفسیر تبیان، تفسیر جوامع الجامع و تفسیرنمونه نیز مراجعه نمایند.

متن:

متن عربی تفسیر مجمع‌البیان

محدوده:

سوره‌های تکویر، اعلی، فجر، لیل، ضحی، انشراح، عادیات، تکاثر، عصر، فیل، ماعون، کوثر، کافرون، مسد

ارزشیابی:

۳نمره به فعالیت‌های کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد

کلام استدلالی ۱

شناسه درس: ۳۰۴۱۶۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: شناخت مفهوم خدا و اثبات وجود آن

پیشنیاز: ندارد

سرفصل:

۱. مفهوم شناسی:

مفهوم خدا و واژگان مرتبط (الله، ذات نامتناهی، واجب الوجود و ...)

۲. امکان شناخت ذات و صفات خداوند از دیدگاه متکلمین اسلامی

۳. اثبات وجود خداوند

۳-۱. برهان پذیری وجود خدا؛

۳-۲. راه فطرت؛

۳-۳. برهان‌های جهان‌شناختی؛

۳-۴. برهان‌های غایت‌شناختی؛

۳-۵. برهان‌های صدیقین؛

۳-۶. برهان‌های وجودی.

متن: متن اصلی و محوری: ایضاح المراد ربانی گلیپایگانی متون مکمل: {کتاب مبدأ و معاد} قسمت

مبدأشناسی] - تبیین براهین اثبات خدا [فصل سوم به بعد] {جوادی آملی} و کتاب نقد برهان‌ناپذیری وجود

خدا (آقای عسگری سلیمانی)

ارزشیابی: ۳ نمره به تحقیق و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

منابع:

۱	خداشناسی فلسفی	عبدالرسول عبودیت و مجتبی مصباح
۲	اصول فلسفه و روش رئالیسم، ج ۵	علامه طباطبائی (با شرح و پاورقی استاد مطهری)
۳	فلسفه دین	محمد حسین زاده
۴	مدخل مسائل جدید علم کلام ج ۱	جعفر سبحانی
۵	الالهیات ج ۱	جعفر سبحانی
۶	شروح منظومه	انصاری شیرازی و رضی شیرازی و ...
۷	شرح بدایة‌الحکمة و نهایة‌الحکمة	علی شیروانی و ...
۸	توحید	شهید مرتضی مطهری
۹	کلم الطیب	عبدالحسین طیب
۱۰	شرح مبسوط آموزش عقاید او ۲	محسن غروی‌ان و ...
۱۱	عقائد الانسان + توضیح المراد	حسینی تهرانی
۱۲	درس‌هایی از علم کلام	حبیب‌الله طاهری
۱۳	نقد و طرح اندیشه‌ها	سیدرضی شیرازی
۱۴	کفایة‌الموحدين	مرحوم طبرسی
۱۵	مسائل جدید کلامی و فلسفه دین	عبدالحسین خسروپناه

کلام استدلالی ۳

شناسه درس: ۳۰۴۱۶۰۳

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: کلام استدلالی ۱

هدف: شناخت استدلالی افعال خداوند

سرفصل:

۱. معنای فعل خداوند متعال (خلق، ایجاد و ...)
۲. حسن و قبح افعال الهی (با نگاهی به نظام احسن)
۳. غایت مندی فعل خداوند (نظریه اشاعره و عدلیه)
۴. جبر و اختیار (جبر، تفویض، امر بین الامرین، نظریه کسب و استطاعت)
۵. قضا و قدر الهی (علمی و عینی، با نگاهی به سنتهای الهی در جهان آفرینش)
۶. شرور؛

منابع محوری: الهیات استاد سبحانی - کشف المراد علامه حلی - معارف قران استاد مصباح (بحث جهان

شناسی و خداشناسی)

ارزشیابی: ۳ نمره به تحقیق و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد

امتحان میانی این درس از ۲۰ برگزار می شود.

منابع:

۱	جبر و اختیار	علامه محمدتقی جعفری
۲	انسان و سرنوشت	شهید مرتضی مطهری
۳	بداية المعارف	آیت الله خرازی
۴	کلم الطیب	عبدالحسین طیب
۵	گوهر مراد	عبدالرزاق لاهیجی
۶	شرح مبسوط آموزش عقاید ۱ و ۲	محسن غرویان و ...
۷	عقائد الانسان + توضیح المراد	حسینی تهرانی
۸	کلام تطبیقی ج ۱ و ۲	علی ربانی گلپایگانی
۹	دلایل الصدق	محمد رضا مظفر
۱۰	نقد و طرح اندیشه ها	سیدرضی شیرازی
۱۱	کفایة الموحدين	مرحوم طبرسی
۱۲	المنتقد من التقليد	محمود حمصی رازی
۱۳	انيس الموحدين	مهدی نراقی

کلام استدلالی ۵

شناسه درس: ۳۰۴۱۶۰۵

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: شناخت استدلالی مباحث امامت

سرفصل:

امامت عامه

تعریف امامت، ولایت، خلافت و وصایت و تفاوت آنها
فلسفه، ضرورت و هدف امامت (عقلی و نقلی)
ویژگی‌های امام (عصمت، علم، افضلیت و ...)
راه‌های تعیین امام (نص، شورا، بیعت و ...)
وظایف و شئون امامت (مرجعیت دینی، رهبری امت، ولایت تکوینی و ...)

امامت خاصه

اثبات امامت علی علیه‌السلام (آیات و روایات)

اثبات امامت سائر ائمه

مرجعیت علمی اهل بیت

مهدویت (نسب و طول عمر امام، غیبت و فلسفه آن، انتظار، شرایط و علائم ظهور و ...)

متن درسی: متن اصلی: کشف‌المراد و تلخیص‌الالهیات

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت‌های کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد

امتحان میانی این درس از ۲۰ برگزار می‌شود.

منابع:

تشبیه‌المراجعات	سید علی میلانی
کفایة‌الموحدین ج ۲ و ۳	مرحوم طبرسی
شرح مفتاح‌الکرامه	سید علی میلانی
تاریخ غیبت صغری و کبری	محمد صدر
تشیع در مسیر تاریخ جعفری	ترجمه آیت‌اللهی
امامت در بینش اسلامی	علی ربانی گلپایگانی
راهنماشناسی چاپ قدیم	محمدتقی مصباح یزدی
امامت در پرتو کتاب و سنت	آستان قدس رضوی
اثبات‌الهدی بالنصوص و المعجزات	شیخ حرّ عاملی
معالم المدرستین ج ۱	علامه مرتضی عسکری
الغدیر	علامه امینی
کلم الطیب	عبدالحسین طیب
گوهر مراد	عبدالرزاق لاهیجی
عقائد الانسان + توضیح‌المراد	حسینی تهرانی
الالهیات	جعفر سبحانی
دلایل‌الصدق	محمدرضامظفر
امامت خاصه	علی ربانی گلپایگانی

کلیات علم کلام

شناسه درس: ۳۰۴۱۶۱۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مباحث مقدماتی علم کلام (رئوس ثمانیه) بطور مستدل و شناخت تفاوت علم کلام با علوم دیگر چون فلسفه و عرفان و کلام جدید و فلسفه دین
سرفصل:

۱. مبادی: ضرورت علم کلام

تعریف علم کلام
وجه تسمیه علم کلام
موضوع علم کلام
غایت علم کلام
مسائل علم کلام
روش‌شناسی علم کلام
خاستگاه

پیدایش علم کلام (تاریخچه اجمالی علم کلام از صدر اسلام)

۲. مناسبات علم کلام با علوم همگن

علم و کلام و معرفت‌شناسی
علم کلام و فلسفه
علم کلام و فلسفه دین و کلام جدید
علم کلام و عرفان

متن درسی: متن اصلی: ما هو علم الکلام علی ربانی گلپایگانی (برای بقیه سرفصل‌ها به منابع مراجعه شود)

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت‌های کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد

منابع:

۱	هندسه معرفتی کلام جدید	احد فرامرز قراملکی
۲	استاد مطهری و کلام جدید	احد فرامرز قراملکی
۳	شرح مواقف ج ۱	شریف‌الدین جرجانی
۴	مدخل و درآمد علم کلام	جعفر سبحانی
۵	مسائل کلام جدید	علی ربانی گلپایگانی
۶	کلام جدید در گذر اندیشه‌ها	علی اوجبی
۷	علم کلام و کلام جدید (سیری در آثار استاد مطهری)	احمد بهشتی
۸	تاریخ کلام جدید	علامه شبلی نعمانی، ترجمه فخر داعی گیلانی
۹	پیدایش علم کلام و منزلت آن در میان علوم	محسن جهانگیری
۱۰	فلسفه علم کلام	هری ولفسن، ترجمه احمد آرام
۱۱	آموزش فلسفه ج ۱	محمدتقی مصباح یزدی
۱۲	مبانی عرفان اسلامی	حسن معلمی
۱۳	مسائل جدید کلامی و فلسفه دین	عبدالحسین خسروپناه
۱۴	کلام جدید	عبدالحسین خسروپناه
۱۵	علم الکلام (عرض و نقل)	عامر النجار
۱۶	المدخل الی دراسته علم الکلام	حسن محمود الشافعی
۱۷	فصلنامه قیاسات شماره ۳۹ و ۴۰، مقالات (۱). چیستی فلسفه دین و مسائل	محمد محمدرضایی، ابوالفضل ساجدی

معارف شیعی

شناسه درس: ۳۰۴۱۶۱۵

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: کلام استدلالی ۱ تا ۶

هدف: تبیین استدلالی عقائد خاص شیعه

سرفصل:

۱. محبت و مودت اهل بیت و عزاداری برای آنها
۲. شبهات مربوط به توحید عبادی (توسل، شفاعت، زیارت معصومین، لمس و بوسیدن ضریح آنها، سجده بر مهر، توسل، شفاعت و استشفای به تربت امام حسین «علیه السلام»)
۳. بداء،
۴. رجعت،
۵. تقیه،
۶. غلو،
۷. عدالت صحابی

متن درسی: منشورالعقاید الامامیه آیت الله سبحانی

ارزشیابی: ۳ نمره به تحقیق و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد

منابع:

۱	اضواء علی عقائد الشیعه و تاریخهم	جعفر سبحانی
۲	شرح عقائد الامامیه	علامه محمد جمیل حمّود
۳	نفحات الازهار (خلاصه عقبات الانوار)	سید علی حسینی میلانی
۴	آیین و هابیت	جعفر سبحانی
۵	المراجعات	الامام عبدالحسین شرف‌الدین
۶	دور اهل البيت	شهید سید محمد باقر حکیم
۷	فی رحاب اهل البيت	علی اسلامی
۸	النص و الاجتهاد	الامام عبدالحسین شرف‌الدین

معارف قرآن ۱

شناسه درس: ۳۰۴۱۲۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: شناخت مهم‌ترین مباحث مربوط به الهیات در قرآن

سرفصل:

منابع شناخت در قرآن

روشهای شناخت در قرآن

خدا در قرآن

➤ صفات ذاتی خداوند (علم و قدرت)

➤ صفات فعلی خداوند (ربوبیت، هدایت، عدالت)

توحید و شرک

متن درسی: ---

ارزشیابی: ۳ نمره به تحقیق و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد

منابع:

۱	معرفت‌شناسی در قرآن، تفسیر موضوعی ج ۱۴	عبدالله جوادی آملی
۲	توحید در قرآن، تفسیر موضوعی، ج ۲	عبدالله جوادی آملی

معارف قرآن ۲

شناسه درس: ۳۰۴۱۲۰۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: شناخت مهم‌ترین مباحث مربوط به الهیات در قرآن

سرفصل:

نبوت در قرآن

ضرورت و هدف بعثت در قرآن

ویژگی‌های انبیاء (علم و عصمت ...) در قرآن

راههای شناخت انبیاء

جامعیت دین در قرآن

خاتمیت در قرآن

ضرورت امامت در قرآن

معاد در قرآن (بصورت اجمال)

متن درسی: ---

ارزشیابی: ۲۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

منابع:

عبدالله جوادی آملی	۳	وحی و نبوت در قرآن، تفسیر موضوعی ج ۳
عبدالله جوادی آملی	۴	معاد در قرآن، تفسیر موضوعی، ج ۴ و ۵
عبدالله جوادی آملی	۵	هدایت در قرآن، تفسیر موضوعی ج ۱۶
عبدالله جوادی آملی	۶	جامعه در قرآن، تفسیر موضوعی، ج ۱۷
عبدالله جوادی آملی	۷	تفسیر انسان به انسان

کلام تطبیقی

شناسه درس: ۳۰۴۱۶۱۴

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: کلام استدلالی ۱ تا ۶

هدف: شناخت مقایسه‌ای آموزه‌های کلامی ادیان زنده

سرفصل:

مقایسه دیدگاه اسلام، یهودیت، مسیحیت، هندویسم و بودیسم در مورد مسائل مهم کلامی

۱. مفهوم و حقیقت خدا

۲. اسماء و صفات الهی (توحید و تثلیث، قدرت، علم، رابطه صفات و ذات و ...)

۳. افعال الهی (خلقت جهان و نظام حاکم بر آن)

۴. وحی، نبوت و رسالت

۵. انسان و ویژگیهای او

۶. موعود شناسی (انسان و نجات)

۷. فرجام شناسی (معاد)

متن درسی:

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت‌های کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

امتحان میانی این درس از ۲۰ برگزار می‌شود.

منابع:

عبدالرحیم سلیمانی	۱ سرشت انسان در قرآن و عهدین
جولیوس، گرینستون، ترجمه حسین توفیقی	۲ انتظار مسیحا در آیین یهود
مرضیه شنکائی	۳ دین‌شناسی تطبیقی
افرئی بشیر، توفیقی	۴ یهودیت، مسیحیت، اسلام
محمد رضا زیبایی‌نژاد	۵ مسیحیت مقایسه‌ای
عبدالرحیم سلیمانی اردستانی	۶ درآمدی بر الهیات تطبیقی اسلام و مسیحیت
هنری تیسین، ترجمه میکائیلیان	۷ الهیات مسیحی
مک گراث، ترجمه بهروز حدادی	۸ درسنامه الهیات مسیحی
ترجمه فرزین	۹ باورها و آئین‌های یهود
مهراب صادق‌نیا	۱۰ گونه‌شناسی اندیشه موعود مسیحی
جان ناس، ترجمه ع. حکمت	۱۱ تاریخ جامع ادیان

رشته کلام اسلامی - نیمسال اول سال تحصیلی ۹۳-۹۲

۱۲	مقارنهٔ الاديان	احمد شلبي
۱۳	تحقیقی در دین یهود	جلال‌الدین آشتیانی
۱۴	مسیحیت	عبدالرحیم سلمیانی
۱۵	عقل و وحی در قرون وسطی	ژیلسون، ترجمه شهرام پازوکی
۱۶	خدا و فلسفه	اتین ژیلسون، ترجمه شهرام پازوکی
۱۷	کلام مسیحی	توماس میشل، ترجمه حسین توفیقی
۱۸	درآمدی بر الهیات تطبیقی اسلام و مسیحیت	عبدالرحیم سلیمانی اردستانی
۱۹	فلسفه الفکرالدینی بین‌الاسلام والمسیحیه	لوئیس غردیه و ج. قنواتی
۲۰	آئین‌های کنفوسیوس، دالو و بودا	مترجمان عربی؛ صبحی صالح و فرید جبر
۲۱	هندوئیسم	دو وی مینکف، ترجمه غلامرضا شیخ‌الدین
۲۲	ادیان و مکتب‌های فلسفی هند	ک.م. سن، ترجمهٔ ع. پاشایی
		داریوش شایگان

فلسفه دین و مسائل جدید کلامی ۱

شناسه درس: ۳۰۴۱۶۰۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: کلام ۱ تا ۳

هدف: بررسی مسائل اصلی فلسفه دین و مسائل جدید کلامی

سرفصل:

۱. کلیات
۲. تعریف دین
۳. منشأ دین
۴. زبان دین
۵. جامعیت و کمال دین

متن درسی: فلسفه دین و مسائل جدید کلامی آقای خسروپناه

ارزشیابی: ۳ نمره به تحقیق و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

منابع:

عقل و اعتقاد دینی	۱	ترجمه احمد نراقی و ابراهیم سلطانی
جستارهایی در کلام جدید	۲	جمعی از نویسندگان
فلسفه دین	۳	محمد حسین زاده
انتظار بشر از دین	۴	عبدالله نصری
دین شناسی	۵	آیت الله جوادی آملی
تبیین براهین اثبات خدا	۶	آیت الله جوادی آملی
براهین اثبات وجود خدا	۷	حمیدرضا شاکرین
خدا و مسأله شر	۸	محمدحسن قدردان قراملکی
کاوش های عقل نظری	۹	مهدی حائری یزدی
فلسفه دین	۱۰	جان هیک
فلسفه دین	۱۱	نورمن گیسلر
هرمنوتیک	۱۲	احمد واعظی
زبان دین	۱۳	ابوالفضل ساجدی
هندسه معرفتی کلام جدید	۱۴	احدفرامرز قراملکی
مدخل مسائل جدید در علم کلام	۱۵	جعفر سبحانی
درآمدی بر کلام جدید	۱۶	هادی صادقی
کلام جدید در گذر اندیشه ها	۱۷	علی اوچی
باورهای دینی	۱۸	موسسه امام خمینی
کلام جدید	۱۹	عبدالحسین خسروپناه
انتظار بشر از دین	۲۰	آیت الله جوادی آملی
فلسفه دین	۲۱	ترجمه: محمد محمدرضایی
فلسفه دین	۲۲	ترجمه: ملیحه صابری
گستره شریعت	۲۳	عبدالحسین خسروپناه
نظریه ایمان در کتاب و سنت	۲۴	محسن جوادی
فلسفه دین در قرن بیستم	۲۵	چالز تالیافرو

مکتب‌ها و فرقه‌های کلامی ۱

شناسه درس: ۳۰۴۱۶۱۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت مکتبها و فرقه‌های کلامی مهم در جهان اسلام

سرفصل:

توجه: در این درس از زمان پیدایش، مؤسس، آموزه‌ها و احکام اصلی و مهم، کتابها، تطورات تاریخی و روش و متدولوژی خاص هر یک از مکاتب و فرقه‌های زیر بحث می‌شود.

الف) فرق اهل سنت

۱. اهل حدیث
۲. معتزله
۳. اشاعره
۴. ماتریدیه

ب) فرق شیعی

۱. امامیه
۲. زیدیه
۳. اسماعیلیه

ج) خوارج و غلات

متن درسی: آشنایی با فرق تسنن و تشیع، آقای فرمانیان

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت‌های کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

منابع:

۱	الملل و النحل	شهرستانی
۲	فرهنگ مذاهب اسلامی	آیت‌الله سبحانی
۳	تاریخ اندیشه‌های کلامی در اسلام	عبدالرحمن نبوی
۴	تاریخ فرق اسلامی	حسین صابری
۵	فرق الشیعه بین التفكير السیاسی	اسماعیل

فلسفه اسلامی ۲

شناسه درس: ۳۰۴۱۷۰۲

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت مسائل مهم فلسفه اسلامی (صدرایی)، روش و مسائل آن

در این درس مطالب زیر از نهایی‌الحکمه تدریس می‌شود و طلاب به تعلیقه آیت‌الله مصباح و حواشی استاد فیاضی به عنوان فعالیت کلاسی مراجعه می‌کنند

سرفصل:

مرحله هشتم: فی العله و المعلول

مرحله نهم: هشت فصل اول

مرحله دهم: پنج فصل آخر (حدوث و قدم)

مرحله یازدهم: فی العقل و العاقل و المعقول (هفت فصل اول از مرحله یازدهم)

متن درسی: نهاییه الحکمه

ارزشیابی: ۳ نمره به تحقیق و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

امتحان میانی این درس از ۲۰ برگزار می‌شود.

منابع:

محمدتقی مصباح یزدی	تعلیقه علی نهاییه الحکمه	۱
غلامرضا فیاضی	تعلیقه علی نهاییه الحکمه	۲
محمدتقی مصباح یزدی	آموزش فلسفه	۳
شهید مرتضی مطهری	پاورقی‌های اصول فلسفه و روش رئالیسم	۴
شهید مرتضی مطهری	شرح مبسوط منظومه	۵
ملاصدرا	الاسفار الاربعه	۶
ملاهادی سبزواری	منظومه و شروح آن	۷

منطق قدیم

شناسه درس: ۳۰۴۱۷۰۴

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی صناعات جدل و مغالطه

سرفصل: در حد ۱ واحد بحث جدل و در حد ۲ واحد از مباحث مغالطه

جدل

۱. چیستی یا حقیقت جدل
۲. مبادی جدل، اسباب شهرت و اقسام آن
۳. فایده و ادوات جدل
۴. اقسام محمولات جدل
۵. اصناف مواضع
۶. اقسام وصایا (مختصه و مشترکه)

مغالطه

۱. حقیقت مغالطه و اسباب ایجاد آن
۲. فوائد صناعت مغالطه
۳. انواع مغالطه (اشاره ای به تقسیم مغالطه ذاتی و عرضی و تقسیم مغالطه ذاتی به لفظی و معنوی)
 - ۳-۱ مغالطه در مقام بیان یک قضیه
(اشتراک لفظ، ابهام ساختاری، تفصیل مرکب، ترکیب مفصل، اهمال سوره کنه و وجه، کوچک نمائی و ...)
 - ۳-۲ مغالطه ادعای بدون استدلال (مغالطات بیرونی)
(بستن راه استدلال، بچه ها می دانند، توسل به جهل طلب برهان از مخالفت، تکرار، فضل فروشی، توسل به احساسات، کمیت گرایی، تهدید، تطمیع، عوام فریبی، توسل به مرجع کاذب و ...)
 - ۳-۳ مغالطه در مقام نقد
(پارازیت، تکذیب، انگیزه و انگیزه، توهین، از طریق منشاء، خط دلیل و علت، رد دلیل به جای مدعا مناقشه در مثال و ...)
 - ۳-۴ مغالطه در مقام دفاع
(نکته انحرافی، شوخی بی ربط، تغییر تعریف، تغییر موضع، خودت هم، تبعیض طالبی و ...)
 - ۳-۵ مغالطه در استدلال
 - ۳-۵-۱ مغالطات صوری (عدم تکرار حد وسط، وضع تالی، مقدم، مقدمات ناسازگاز، ابهام انعکاس، سوء تالیف و ...)
 - ۳-۵-۲ مغالطات ناشی از پیش فرض نادرست
(سنت گرایی، عدم سابقه، تجددگرایی، سنت گریزی، برتری فقر با ثروت، توسل به اکثریت، علت شمردن امر مقدم یا مقارن و ...)
 - ۳-۵-۳ مغالطات ربطی
(قیاس مضمر مردود - یا این یا آن، خلط نسبت، مصادره به مطلوب، تعمیم شتابزده، تمثیل و ...)

رشته کلام اسلامی - نیمسال اول سال تحصیلی ۹۲-۹۳

متن درسی: متن محوری برای مغالطه: مغالطات آقای خندان

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد. امتحان میانی این درس از ۲۰ برگزار

می شود.

منابع:

منطق کاربردی	۱
المنطق	۲
منطق معیار تفکر	۳
تجرید المنطق	۴
البصائر النصیریه	۵
منطق و تفکر انتقادی	۶
معیار اندیشه	۷
الجواهر النصید	۸
المنطقیات	۹
مغالطات	۱۰
علی اصغر خندان	
محمد رضا مظفر	
سید محمد حکاک	
خواجه نصیرالدین طوسی	
عمرو بن سهلان ساوی	
حسن معلمی	
عسکری سلیمانی	
علامه حلی	
ابونصر فارابی	
علی اصغر خندان	

فلسفه اخلاق

شناسه درس: ۳۰۴۱۹۰۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مبادی و ملاک‌های گزاره‌های اخلاقی و نظریات و مکاتب مهم در فلسفه اخلاق

سرفصل:

۱. کلیات (علم اخلاق، پژوهش‌های اخلاقی، فلسفه اخلاق، موضوع و محمول گزاره‌های اخلاقی)
۲. اخلاق هنجاری و نظریه‌های اخلاقی: انواع حکم هنجاری، معیار صواب و خطا، وظیفه‌گرایی، غایت‌انگاری (سودگروی، خودگروی، دیگرگروی)، فضیلت‌گرایی، نظریه امر الاهی
۳. فرا اخلاق: معناشناسی مفاهیم اخلاقی، معرفت‌شناسی اخلاق، منطق گزاره‌های اخلاقی، رابطه هست و باید، واقع‌گرایی اخلاقی، ناشناخت‌گرایی اخلاقی
۴. رابطه اخلاق و دین

متن درسی: فلسفه اخلاق (حسن معلمی) + جزوه استاد

ارزشیابی: ۲۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

منابع:

محمد تقی مصباح یزدی	فلسفه اخلاق	۱
محمد رضا مدرسی یزدی	فلسفه اخلاق	۲
ترجمه هادی صادقی	فلسفه اخلاق فرانکنا	۳
ترجمه حمیده بحرینی	درآمدی بر فلسفه اخلاق	۴
شهید مرتضی مطهری	فلسفه اخلاق	۵
ترجمه صادق لاریجانی	فلسفه اخلاق وارنوک	۶
ترجمه ابوالقاسم فنایی	فلسفه اخلاق در قرن بیستم	۷
حمید شهریاری	فلسفه اخلاق در تفکر غرب از دیدگاه مک ایتناپر	۸
مک ناتن ترجمه حسن میاننداری	درآمدی به فلسفه اخلاق (نگاه اخلاقی)	۹
حسن معلمی	درسنامه فلسفه اخلاق	۱۰
حسن معلمی	مبانی اخلاق	۱۱
مایکل پالمر ترجمه علیرضا آل بویه	مسائل اخلاقی	۱۲
ابوالقاسم فنایی	اخلاق دین شناسی	۱۳
ابوالقاسم فنایی	دین در ترازوی اخلاق	۱۴
جرج ادوارد مور ترجمه غلامحسین توکلی	مبانی اخلاق	۱۵
کانت	بنیاد ما بعد الطبیعه اخلاق	۱۶
کانت ترجمه انشاء الله رحمتی	نقد عقل عملی	۱۷
مهدی حائری یزدی	کاوش‌های عقل عملی	۱۸

کارورزی و همایش‌های علمی ۱

شناسه درس: ۳۰۴۲۲۰۳

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: روش تحقیق

هدف: کسب مهارت‌های لازم در به کارگیری قواعد پژوهشی در موضوعات کلامی

سرفصل:

هر طلبه موظف است در طول تحصیل دو تحقیق ۳۵ تا ۵۰ صفحه ای در یکی از موضوعات کلامی با رعایت ضوابط و قواعد پژوهشی و نگارشی تهیه و در یک کنفرانس نتایج تحقیق را ارائه دهد.

موضوع و طرح اجمالی تحقیق باید به تصویب موسسه مربوطه برسد و در نهایت تحقیق ارائه شده توسط اساتید مربوطه از نظر محتوا و ساختار مورد ارزیابی قرار گیرد.

ارزشیابی: ۲۰ نمره به تحقیق ارائه شده اختصاص دارد.

کارورزی و همایش‌های علمی ۲

شناسه درس: ۳۰۴۲۲۰۴

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: روش تحقیق

هدف: کسب مهارت‌های لازم در به کارگیری قواعد پژوهشی در موضوعات کلامی

سرفصل:

هر طلبه موظف است در طول تحصیل دو تحقیق ۳۵ تا ۵۰ صفحه‌ای در یکی از موضوعات کلامی با رعایت ضوابط و قواعد پژوهشی و نگارشی تهیه و در یک کنفرانس نتایج تحقیق را ارائه دهد.

موضوع و طرح اجمالی تحقیق باید به تصویب موسسه مربوطه برسد و در نهایت تحقیق ارائه شده توسط اساتید مربوطه از نظر محتوا و ساختار مورد ارزیابی قرار گیرد.

ارزشیابی: ۲۰ نمره به تحقیق ارائه شده اختصاص دارد.

زبان انگلیسی ۲

شناسه درس: ۳۰۴۲۱۰۲

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: زبان عمومی ۱ و ۲ مقطع کارشناسی

هدف: ایجاد توان بهره‌گیری از متون انگلیسی در زمینه کلام اسلامی

سرفصل:

حدود ۳۵ صفحه از متون تخصصی انگلیسی در زمینه کلام اسلامی با انتخاب مرکز توسط استاد تدریس می‌شود.

ارزشیابی:

۳ نمره از نمره درس به فعالیت کلاسی افراد یعنی پیش مطالعه و یافتن لغات دشوار متن داده شده اختصاص می‌یابد.

در اول نیم‌سال به هر طلبه حدود ۴ صفحه متن انگلیسی داده می‌شود تا آن را ترجمه نماید که ۵ نمره از نمره درس را به خود اختصاص می‌دهد.

۱۲ نمره دیگر به امتحان آخر هر نیم‌سال اختصاص می‌یابد.

منابع:

- ۱ انگلیسی برای دانشجویان رشته الهیات و معارف اسلامی (نیمه تخصصی) رضا عطایی
- ۲ انگلیسی برای دانشجویان رشته الهیات و معارف اسلامی محمدعلی الحسینی و دیگران
- ۳ انگلیسی برای دانشجویان علوم انسانی ۱ و ۲ مهدی نوروزی، علی خزایی‌فر
- ۴ مدخل‌هایی از دایرة المعارف اسلام (که دارای متن ساده‌تری هستند) پل ادواردز، راتلج و ایرانیکا